

2022елның 11 апреле

14 номер

КАРАР

**Татарстан Республикасы
Лаеш муниципаль районы
Урта Девятово авыл жирлегендә
бюджет процессы турында
нигезләмәне раслау турында**

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне Россия Федерациясе Бюджет кодексына туры китерү максатыннан Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлеге Советы **КАРАР** ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлегендә бюджет процессы турында нигезләмәне, әлеге карарга кушымта нигезендә, расларга
2. Әлеге карар кул куелганнан бирле үз көченә керә.
3. Әлеге карар үз көченә кертгән көннән алып Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлеге Советының 2011 елның 18 мартындагы 21 номерлы «Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында»гы карары үз көчен югалткан дип танырга.
4. Әлеге карарны Интернет телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча һәм интернет телекоммуникация челтәрендәге Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Порталында урнаштырылган Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының рәсми сайтында- <http://laishevo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча һәм Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлеге территориясендә махсус мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга .
5. Әлеге карарның үтәлешен тикшерүдә тотуны Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлеге Советының Икътисадый үсеш һәм план-бюджет комиссиясенә йөкләргә.

**Башлык-Татарстан Республикасы
Лаеш муниципаль районы Урта Девятово
авыл жирлеге Советы рәисе**

О.Н. Чумарова

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлеге Советының 2012 елның 11 апрелендәге 14 номерлы карары белән расланган

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы Урта Девятово авыл жирлегендә бюджет процессы турында нигезләмә

I Бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья . Әлеге Нигезләмә белән жайга салына торган хокукый мөнәсәбәтләр

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Урта Девятово авыл жирлегендә (алга таба - бюджет) бюджет проектын төзү һәм карау, жирле бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, жирле бюджет үтәлеше турындагы хисапны карау һәм раслау тәртибен билгеләү буенча бюджет хокук мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында барлыкка килә торган бюджет мөнәсәбәтләрен регламентлый.

2 статья. Бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукый нигезләре

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Урта Девятово авыл жирлегендә(алга таба –авыл жирлеге) бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка хокукый актлары, Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районының Урта Девятово авыл жирлеге Уставы (алга таба-Федераль закон) нигезендә гамәлгә ашырыла. –

3 статья . Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы гамәлдәге законнар белән билгеләнгән мәгънәләрдә төшенчәләр һәм терминнар кулланыла.

4 статья . Бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Бюджет классификациясенә бердәмлеген һәм бюджет системасы бюджетлары күрсәткечләренәң бюджет кытлыкларын финанслау чыганаclarын төркемләгәндә чагыштырмасын тәэмин итү максатларында Россия Федерациясе бюджет классификациясе, шулай ук аны Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән куллану тәртибе кулланыла.

5 статья. Бюджет процессының төп этаплары

Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала.:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджет үтәлеше;
- жирле бюджет үтәлеше турында бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау;
- муниципаль финанс контроле.

6 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Муниципаль берәмлектә бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

Авыл жирлеге башлыгы;

Авыл жирлеге советы утырышы;

- Авыл жирлеге башкарма комитеты;

Лаеш муниципаль районы контроль-хисап палатасы утырышы;

- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр;

- бюджет керемнәренә Баш администраторлары (администраторлары);

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары (администраторлары);

- бюджет акчаларын алуучылар.

7 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек советы:

- бюджет һәм аның үтәлеше турындагы хисапны карый һәм раслай;

- бюджет үтәлешенә аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольлек итәләр;

- Россия Федерациясе Салымнар һәм җыемнар турындагы законнары нигезендә жирле салымнарны һәм җыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;

- жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;

- муниципаль берәмлекне үстерү планнарын һәм программаларын кабул итә, аларның үтәлеше турында хисапларны раслау;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының башка закон һәм норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлек уставы нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Жирлек советы хокукы.:

- бюджет проектын карау һәм раслау барышында Башкарма комитеттан өстәмә материалларын алу;

- бюджет үтәлеше турында оператив мәгълүмат алу;

- бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау (раслау);

2. Жирлек башлыгы:

- экспертиза үткәрү өчен Лаеш муниципаль районының Контроль-хисап палатасына жирле бюджет турында карар проектын жиберә;

- советның бюджет турында, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү турында, бюджет үтәлеше турында еллык хисапны раслау турында, жирлекнең бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы Советның башка карарларына кул куя;

- Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының закон һәм норматив хокукый актлары, жирлек уставы нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Авыл жирлеге башкарма комитеты:

- муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеше программасын, Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет проектын төзүне һәм аларны жирлек Советына раслауга кирәкле документлар һәм материаллар белән кертүне оештыра;

- бюджет үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәмин итә;

- жирлек Советына раслауга бюджет үтәлеше турында хисап бирә;

- жирлек уставы нигезендә муниципаль бурыч белән идарә итүне гамәлгә ашыра;

- чыгым йөкләмәләре реестрын алып баруны оештыра;

- бюджетның үтәлешен, шул исәптән бюджет акчаларының максатчан һәм нәтижәле тотылышын контрольдә тотуны гамәлгә ашыра;

- финанс органы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнары, жирлек уставы нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Лаеш муниципаль районының Контроль-хисап палатасы:

Лаеш муниципаль районының Контроль-хисап палатасы Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенң гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, контроль - хисап палатасына тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләрен тапшыру турындагы килешү нигезендә бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

- бюджет үтәлешен тышкы контрольдә тоту;

- жирлек бюджеты проектына һәм жирле үзидарә органнарының бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы башка норматив хокукый актларына экспертиза үткәрә;

- бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерүне гамәлгә ашыра;

- жирлек милкендә булган мөлкәт белән идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибе үтәлешен контрольдә тоту;

- бюджет акчаларын, шулай ук Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганақлардан бюджет ала торган акчаларның законлылыгына, нәтижәлелегенә (нәтижәлелегенә һәм экономиялелегенә) контрольлек итә һәм гамәлгә ашыра;

- салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр бирүнең нәтижәлелеген бәяләүне гамәлгә ашыра;

- федераль законнарда, Россия Федерациясе субъекты законнарында, жирлек Советының норматив хокукый актларында билгеләнгән тышкы муниципаль финанс контроле өлкәсендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

- үзе раслаган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

- үз карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

- расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;
- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезли ;
- бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындагы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм алуучыларга бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;
- бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алуучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;
- муниципаль биремнәр формалаштыра һәм раслый;
- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;;
- бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисаплылыгын формалаштыра;
- бюджет законнарында билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын алучы:

- бюджет сметасын төзи һәм башкара;
- бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;
- үзәндә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;
- бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә);
- бюджет Хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алуучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм бюджет законнарының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукый актларында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка вәкаләтләргә башкара.

8. Муниципаль берәмлекнең бюджет процессында башка катнашучыларның бюджет вәкаләтләре.

Бюджет керемнәренең баш администраторы, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

9 статья. Казначылык түләүләре системасы, казначылык хезмәте.

1. Казначылык түләүләре системасы казначылык түләүләре системасын оештыру һәм эшлätү кагыйдәләре буенча үзара хезмәттәшлек итүче казна түләүләре системасының катнашучылар һәм операторларының берләшүе булып тора.

2. Казначылык түләүләре системасының турыдан-туры катнашучылары булып тора:

- 1) Федераль казначылык;
- 2) муниципаль берәмлекнең финанс органы;
- 3) бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары;
- 4) федераль казначылыкта шәхси счетлары ачылган бюджеттан акча алучылар һәм Казначылык белән тәмин итүдә катнашучылар.

3. Казначылык түләүләре системасында төп катнашучылар булып тора:

- 1) жирле бюджет акчаларын алучылар;
- 2) жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары;
- 3) муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр;
- 4) муниципаль берәмлекнең финанс органында шәхси счетлары ачылган бюджеттан акча алучылар һәм Казначылык белән тәмин итүдә катнашучылар.

4. Әлеге статьяның 3 пунктында күрсәтелгән казначылык түләүләре системасында катнашучылар, Федераль казначылыкка муниципаль берәмлек финанс органының аерым функцияләрен тапшырган очракта, Бюджет кодексының 220.2 статьясы нигезендә, казначылык түләүләре системасының турыдан-туры катнашучылары булып торалар.

5. Жирлек бюджеты керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу Федераль казначылыкта ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

Жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләрне исәпкә алу, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән очрактардан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда, Федераль казначылыкта финанс органы ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 220.1 статьясында күрсәтелгән шәхси счетлар Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.14 статьясында билгеләнгән казначылык счетларының тиешле төрләре нигезендә ачыла.

6. Бердәм Казначылык счетының акчалары казначылык түләүләре системасында катнашучыларның әлеге Кодекстың 242.8 статьясында билгеләнгән акча акчалары исәбеннән, әлеге Кодекстың 242.14 статьясында күрсәтелгән казначылык счетларында формалаша.

7. Бердәм казначылык счеты акчаларына түләтүне сорап мөрәжәгать итү рөхсәт ителми.

8. Бердәм Казначылык счетында калдыктар белән идарә итү операцияләрен Федераль казначылык башкара.

Казначылык хезмәте.

1. Казначылык хезмәте күрсәтү өчен федераль казначылыкта казначылык счетларының түбәндәге төрләре ачыла:

- 1) бюджетның бердәм счеты;
- 2) керемнәрне исәпкә алу һәм бүлү буенча операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен казна счеты;
- 3) вакытлыча күрсәтмәгә керә торган акчалар белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен казна счеты;
- 4) бюджеттан акча алуучыларның акчалары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен казна счеты;
- 5) казначылык белән тәэмин итүдә катнашучыларның акчалата акчалары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен казна счеты;
- 7) Бюджет Кодексында, шулай ук Россия Федерациясенең башка закон актларында һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең, Россия Федерациясе Финанс министрлыгының һәм Федераль казначылыкның норматив хокукый актларында билгеләнгән очрактарда операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен бүтән казначылык счетлары.

2. Казначылык счетларында бюджет акчалары, бюджет акчаларын алуучыларның вакытлыча кулланылышына керә торган акчалар, бюджет һәм Автоном учреждениеләрнең акчалары, бюджеттан акча алуучыларның һәм казначылык белән тәэмин итүдә катнашучыларның акчалары исәпкә алына, аларның шәхси счетлары Федераль казначылыкта (муниципаль берәмлекнең финанс органында) ачылган.

3. Бюджет үтәлешенә казначылык хезмәте муниципаль берәмлекнең финанс органына жирле бюджетның бердәм счетын ачу белән гамәлгә ашырыла.

4. Бюджет акчаларын алуучылар, федераль бюджет кытлыгын финанслау чыганактары администраторлары, шулай ук муниципаль берәмлекнең финанс органнары, бюджет акчаларын алуучылар, казначылык түләүләре системасында турыдан-туры катнашучылар, Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә тиешле бюджетның бердәм счетында акча белән эш итәләр.

5. Федераль казначылык финанс органнарына тиешле бюджетларны үтәү буенча операцияләр турында мәгълүмат, шулай ук тиешле территориянең консолидацияләнган бюджетна керүче жирлекләр бюджетларын үтәү буенча операцияләр турында мәгълүмат бирә.

6. Казначылык счетлары Федераль казначылык билгеләгән тәртиптә Россия Федерациясе валютасында ачыла. Казначылык хезмәте күрсәтү тәртибен Федераль казначылык билгели.

7. Казна түләве тиешле казначылык счетында калган акчалар чикләрендә башкарыла.

8. Керемнәрне исәпкә алу һәм бүлү буенча операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасына керүләр казначылык счетларына күчерелгә тиеш.

9. Федераль казначылык керемнәрнең исәбен алып бара һәм аларны Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында бүлүнә гамәлгә ашыра, шулай ук Бюджет кодексының 40 статьясы нигезләмәләре нигезендә тиешле бюджетларның бердәм счетларына керемнәрнең бүленгән суммаларын күчәрә.

10. Федераль казначылык Россия Федерациясе бюджет системасы бюджет классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре администраторларының (бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакалары администраторларының) тиешле шәхси счетларында Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына керүләрне исәпкә ала.

11. Бюджет керемнәре администраторлары (бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары) Бюджет кодексы нигезендә бюджет керемнәре администраторларының (бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакалары администраторларының) ачык шәхси счетларында исәпкә алынган керемнәр буенча үз бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыралар, артык түләнгән яисә артык алынган суммаларны кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) буенча операцияләр башкаруга күрсәтмәләр кабул итәләр һәм күрсәтмәләр төзиләр, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны, һәм күрсәтелгән күрсәтмәләренә үтәү өчен Федераль казначылыкка жиберә.

12. Бюджет акчаларын алучыларның вакытлыча кулланылышына керә торган акчалар белән операцияләргә казначылык хезмәте күрсәтү федераль казначылыкта вакытлыча кулланышка керә торган акча белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен гамәлгә ашырыла.

13. Бюджет акчаларын алучыларның вакытлыча кулланылышына керә торган акчалар белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен казначылык счетлары Федераль казначылыкка, муниципаль берәмлекнең финанс органына ачыла.

14. Бюджет акчаларын алучылар федераль казначылыкта вакытлыча кулланылышка ашырыла торган акчалар белән операцияләрне исәпкә алу буенча шәхси счетлар, Россия Федерациясе законнары нигезендә, вакытлыча эшкә килүче акча белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен, тиешле казначылык счетларында акча белән эш итә.

15. Бюджет акчаларын алучыларның вакытлыча кулланылышына керә торган акчалар белән операцияләр күрсәтелгән операцияләрне санкцияләгәннән соң башкарыла.

16. Бюджеттан акча алучылар акчалары белән операцияләрне казначылык аша хезмәт күрсәтү федераль казначылыкта казначылык счетларын ачу һәм бюджеттан акча алучыларның акчалары белән операцияләр ясау өчен башкарыла.

17. Бюджеттан акча алуучылар акчалары белән операцияләр казначылык счетларында, Федераль казначылыкка, муниципаль берәмлекнең финанс органына Ачык бюджет акчаларын алуучыларның акчалары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен башкарыла.

18. Бюджеттан акча алуучылар, Россия Федерациясе законнары нигезендә, бюджет процессында катнашмаучы юридик затларның акчалата чаралары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен, тиешле казначылык счетларында акча белән эш итә.

19. Казначылык белән тәмин итүдә катнашучылар акчалары белән операцияләрне казначылык хезмәте күрсәтү Федераль казначылык тарафыннан расланган, федераль казначылыкта казначылык счетларын ачу һәм казначылык белән тәмин итүдә катнашучыларның акча средстволары белән операцияләр ясау өчен башкарыла.

20. Казначылык белән тәмин итүдә катнашучылар Бюджет кодексы таләпләре һәм аның нигезендә кабул ителә торган норматив хокукый актлар нигезендә казначылык белән тәмин итүдә катнашучыларның акча средстволары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен тиешле казначылык счетларында акча белән эш итәләр.

21. Казначылык белән тәмин итүдә катнашучылар акчалары белән операцияләр казначылык счетларында, Федераль казначылык, муниципаль берәмлекнең финанс органы ачкан Казначылык тәминатында катнашучыларның акчалары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен башкарыла.

22. Казначылык счетларына Казначылык ярдәмендә катнашучыларның акчалары белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен Казначылык счетларына Казначылык карамагына керми торган акчаларны күчерү рөхсәт ителми.

23. Казначылык түләүләре системасында катнашучыларны операцияләр буенча исәп-хисапларны гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән акчалар һәм акча белән тәмин итү Федераль казначылык тарафыннан элекке Кодекстың 155 һәм 156 статьялары нигезләмәләренә туры китереп гамәлгә ашырыла.

24. Йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итү (кыйммәтле кәгазь булмаган) документ булып тора, ул Федераль казначылык тарафыннан, Федераль казначылыкның бурычларын раслау өчен, товарлар белән тәмин итү, эшләр башкару, башка шартнамәләр (киләшүләр) хезмәтләре күрсәтү турында муниципаль контрактларны үтәгәндә барлыкка килә торган күрсәтелгән йөкләмәләрне түләү өчен кирәкле сумма чикләрендә бюджет акчаларын алучы йөкләмәләрен түләүне тәмин итү өчен федераль казначылык тарафыннан бирелә.

25 федераль казначылык бюджет акчаларын алуучының гаризасы нигезендә йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итүне, муниципаль контрактларны, шартнамәләрне (киләшүләрне) үтәгәндә исәп-хисапларны гамәлгә ашыру өчен, йөкләмәләрен казначылык белән тәмин итәргә тиешле юридик затларга йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итүне бирә. Россия Федерациясе законнары нигезендә банк белән тәмин ителергә тиешле муниципаль контракт буенча башкаручыга (соисполнительгә) йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итүне биргәндә, элекке казначылык йөкләмәләрен Федераль казначылык тарафыннан тиешле муниципаль контрактны банк белән тәмин итүне гамәлгә ашыручы кредит оешмасына жибәрелә.

26. Федераль казначылык йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итү алучы гаризасы нигезендә контрактларны, килешүләрне, килешүләрне, муниципаль контрактларны, башка шартнамәләрне (киләшүләрне) үтәү кысаларында төзелгән йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итүне гамәлгә ашыра.

27. Йөкләмәләрне Казначылык белән тәмин итү бюджет акчаларын алуучыларның акчалата йөкләмәләрен казначылык тарафыннан бирелгән йөкләмәләр суммасында түлөгән очракта үтәлгән дип санала.

28. Федераль казначылык, бюджет акчаларын алуучы, казначылык тәминатын алуучы гаризасыннан башка, йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итү срогы тәмамланганнан соң йөкләмәләрне казначылык белән тәмин итүне кире ала.

Казначылык операцияләре

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.23 статьясындагы 5 пункты нигезендә казначылык белән тәмин ителергә тиеш:

- муниципаль контрактлар нигезендә жирлек бюджеты турында жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән акчалар;,
финанс чыганагы

жирле бюджеттан бирелә торган үтәлешне тәмин итү авансы һәм исәп-хисаплары кертелмәгән акчалар:

а) 150 миллион сумнан ким булмаган муниципаль контрактлар буенча;

б) 50 миллион сумнан ким булмаган контрактлар (киләшүләр) буенча муниципаль бюджет яисә автоном учреждениеләр тарафыннан, шәхси оешмалар тарафыннан бирелә торган суммалар

исәп-хисап счеты муниципаль берәмлекнең финанс органында, әлегә учреждениеләргә Россия Федерациясе законнары нигезендә килә торган акчалар хисабына ачылган.;

- казначылык катнашучылары тарафыннан алына торган (алынган) акчалар федераль законнарда, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары белән билгеләнгән очрактарда (Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.27 статьясындагы 1 пунктчасының дүртенче абзацында күрсәтелгән чараларны да кертеп).

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.26 статьясындагы 1 пункты нигезендә билгеләнгән акчаларны казначылык белән тәмин итү жирле үзидарә яисә Федераль казначылык тарафыннан аларга финанс органының аерым функцияләрен гамәлгә ашырганда гамәлгә ашырыла

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 220.2 статьясы нигезендә.

Казначылык белән тәмин ителергә тиеш түгел, бирелә торган акчалар

юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга -

товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә:

1) нигезендә:

кабул итү, эшкәртү, саклау, тапшыру, китерү буенча элемент хезмәтләрен сатып алу максатларында төзелә торган муниципаль контрактлар, контрактлар (шартнамәләр)

электр элементәсе яки почта жибәрүләре, коммуналь хезмәтләр күрсәтү,

гомуми файдаланудагы тимер юл транспортында пассажирлар һәм йөкләр ташуны оештыру һәм гамәлгә ашыру буенча хезмәт күрсәтүләр, электр энергиясе, кунакханә хезмәтләре күрсәтү,

авиация һәм тимер юл билетлары, шәһәр юллары өчен билетлар

аренда максатларында шәһәр яны транспорты, вакытлы басмаларга язылу,

инженерлык чөптәрен, коммуникацияләрне, корылмаларны Казначылык белән тәмин итү, шулай ук проектларга дөүләт экспертизасы үткөрү максатларында катнашучыларны

күчерү (үзгәртеп кору, тоташтыру) буенча эшләрне гамәлгә ашыру;
 шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында Россия Федерациясе законнары нигезендә документлар һәм инженерлык эзләнүләр нәтижәләре,
 иминләштерүне гамәлгә ашыру, иминият законнары нигезендә,
 физик затлардан түләү агентлары тарафыннан башкарыла торган түләүләрне кабул итү буенча хезмәтләр алу максатларында;
 - башкаручылары булган муниципаль контрактлар (контрактлар) муниципаль казна учреждениеләре;
 - муниципаль контрактлар, аларны үтәү банкка тиеш
 Россия Федерациясе законнары нигезендә озатып бару;
 - килешүләрне үтәү кысаларында төзелгән контрактлар (шартнамәләр) субсидияләр (бюджет инвестицияләре) бирү турында килешүләр);
 2) алынган керемнәрне кире кайтару яисә фактта кире кайтару тәртибе турында товарлар житештерү (сату), үтәү белән бәйле чыгымнарны каплау хезмәт күрсәтү буенча эш;
 3) Фән һәм техника, мәгариф өлкәсендә дәүләт алдындагы казанышлары өчен, мэдәният, сәнгать һәм массакүләм мәгълүмат чаралары (Грантлар, Премияләр, стипендияләр һәм башка бүләкләр);
 4) социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга, шулай ук башка оешмаларга жирлек бюджеты турында жирле үзидарә Советы карары белән Күрсәтелгән юридик затларга.

2. Казначылык ярдәмендә катнашучылар акчалары белән операцияләргә казначылык хезмәт күрсәтү тәртибе нигезендә башкарыла, Федераль казначылык тарафыннан расланган Федераль казначылык ачылу белән операцияләрне гамәлгә ашыру һәм чагылдыру өчен казначылык счетлары казначылык Казначылык белән тәмин итүдә катнашучыларның акчалары.

3. Финанс белән тәмин итү чыганагы булып күрсәтелгән акчалар торган казначылык тәминатында катнашучылар акчалары белән операцияләрне исәпкә алу өсеге Кодексның 242.25 һәм 242.26 статьяларында шәхси счетларда башкарыла, ул федераль казначылыкта, финанс органында ачыла. федераль законнарда билгеләнгән очракларда.

4. Жирлек башкарма комитеты, казна учреждениеләре карамагындагы Физик затларга хезмәт өчен түләү һәм башка түләүләр, шулай ук аларга бәйле рәвештә Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына мәжбүри түләүләр һәм аларны күчерү, бюджет хисапын алып бару, шул исәптән өсеге бюджет исәбе нигезендә формалаштырыла торган бюджет хисаплылыгын, башка мәжбүри хисаплылыкны төзү һәм тапшыруны да кертеп, тиешле муниципаль органнарда мондый хисаплылыкны бирүне тәмин итү вәкаләтләре тиешле муниципаль органнарда гомуми таләпләр нигезендә тапшырылырга мөмкин., Россия Федерациясе Хөкүмәте, Федераль казначылыкка билгеләнгән.

5. Муниципаль берәмлекнең финанс органы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242.26 статьясында күрсәтелгән чараларны киңәйтелгән казначылык белән тәмин итүне гамәлгә ашырырга хокукы

10 статья. Бюджет керемнәре.

1. Бюджет керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

Бюджет керемнәренә салым, салым булмаган һәм түләүсез керемнәр керә.

2. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 9 бүлеге нигезендә жирле салымнар һәм жыемнар, федераль салымнардан һәм жыемнардан, шул исәптән махсус салым режимнарында каралган салым керемнәре, региональ һәм жирле салымнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, жирлек советының хокукый актларында билгеләнгән Бердәм, дифференциацияләнгән түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча күчерелә.

Бюджетның салым булмаган керемнәре Россия Федерациясе Бюджет кодексының 41, 42, 46 һәм 62 статьялары нигезендә формалаша.

11 статья. Бюджет чыгымнары.

Жирлек бюджеты чыгымнары федераль законнардан, Татарстан Республикасы законнарыннан һәм жирлекнең норматив актларыннан килеп чыга торган йөкләмәләрнең һәр төрен финанс ягынан тәмин итү вәкаләтләрән бүлүдән һәм беркетүдән чыгып формалаша.

Жирлек бюджеты чыгымнары структурасы һәм рәвеше, шулай ук бюджет акчаларын бирү һәм тоту тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексының 10 бүлеге нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыру өчен бюджет чыгымнарын гамәлгә ашыру тәртибе федераль дәүләт хакимияте органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан билгеләнә.

Әгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан хокукый акт кабул ителсә, күрсәтелгән хокукый акт чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен үтәү чыганаclarын һәм тәртибен, шул исәптән кирәк очракта, финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына тапшыру тәртибен билгели торган нормалар булырга тиеш.

Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру, бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында, тиешле бюджет турындагы карарга тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына, чираттагы финанс елы башыннан гына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

1 . Бюджет ассигнованиеларенә түбәндәге ассигнованиеләр керә.:

- муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуға ассигнованиеләрне дә кертеп, муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару);

- халыкны социаль тәмин итү;

- муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү;;

- юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә, физик затларга субсидияләр бирү;;

- бюджетара трансфертлар бирү;

- муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү;

- жирле үзидарә органнының яисә бу органның вазыйфай затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмау) нәтижәсендә гражданга яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында жирлекләргә карата дөгъвалар буенча Суд актларын үтәү.

2. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруға) бюджет ассигнованиеләрне ассигнованиеләр керә.:

- казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәмин итү, шул исәптән физик һәм (яки) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү (эшләр башкару) буенча да;

- бюджет һәм автоном учреждениеләргә, шул исәптән алар тарафыннан муниципаль йөкләмә үтәлешен финанс ягыннан тәмин итүгә субсидияләр бирү ;

- муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциячел булмаган оешмаларга, шул исәптән күрсәтелгән оешмалар тарафыннан физик һәм (яки) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруға) шартнамәләр (киләшүләр) нигезендә субсидияләр бирү ;

- муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру;

- муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләрне сатып алу (казна учреждениесе функцияләрен һәм казна учреждениеләре муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруға бюджет ассигнованиеләрен үтәүне тәмин итү өчен бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул исәптән юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - социаль өлкәдә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль социаль заказны үтәүне финанс ягыннан тәмин итү максатларында субсидияләр бирү.

3. Казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәмин итү үз эченә ала:

- казна учреждениеләре хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү, жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренә, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларның, башка категория хезмәткәрләренә хезмәт шартнамәләре (хезмәт контрактлары, контрактлары) һәм Россия Федерациясе законнары, Россия Федерациясе субъектлары законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә командировка һәм башка түләүләр (акчалата бүләк, акчалата бүләк, хезмәт хакы), жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренә, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларның хезмәт шартнамәләре (хезмәт контрактлары, контрактлары), хезмәт;

- муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу;

- Россия Федерациясе бюджет системасына салымнарны, жыемнарны һәм башка мәжбүри түләүләренә түләү;

- аның эшчәнлеген тормышка ашырганда казна учреждениесе китергән зыянны каплау.

4. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу, Бюджет кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Муниципаль контрактлар муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законында билгеләнгән тәртиптә төзелгән һәм расланган муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу план-графикы нигезендә төзелә һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә түләнә.

6. Эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү, башкару циклы давамлылыгы, аларны үтәүнең расланган бюджет йөкләмәләренә расланган лимитларының гамәлдә булу срогыннан артып киткән муниципаль контрактлар тиешле максатларга Бюджет кодексының 79 статьясы нигезендә кабул ителә торган муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен эзерләү һәм гамәлгә ашыру турындагы карарлар белән билгеләнгән акчалар чикләрендә әлеге карарларны гамәлгә ашыру срогына төзелергә мөмкин.

7. Эшләр башкару, хезмәт күрсәтү предметлары булган жирлек исемнән төзелә торган бүтән муниципаль контрактлар, аларны үтәүнең расланган бюджет йөкләмәләренә расланган лимитларының гамәлдә булу срогыннан артып киткән житештерү циклы давамлылыгы күрсәтелгән актларда билгеләнгән акчалар чикләрендә һәм сроклар чикләрендә жирлекнең жирле администрациясенә хокукый актларында каралган очракларда төзелергә мөмкин.

8. Бюджет акчаларын алучылар муниципаль контрактлар төземичә гамәлгә ашырылган сатып алулар реестрын алып барырга тиеш.

9. Муниципаль контрактлар төземичә гамәлгә ашырылган сатып алулар реестрларында түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

сатып алына торган товарларның, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләрнең кыскача атамасы;

тәминатчыларның, подрядчыларның һәм хезмәтләрне башкаручыларның атамасы һәм урыны;

бәясе һәм сатып алу датасы.

10. Халыкны социаль тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарға социаль түләүләр бирүгә йә гражданнарға социаль ярдәм чараларын гамәлгә ашыру максатларында гражданнар файдасына товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуға бюджет ассигнованиеләре керә.

11. Халыкны социаль тәмин итүгә чыгым йөкләмәләре гавами норматив йөкләмәләр кабул итү нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин.

Күрсәтелгән гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре мондый йөкләмәләрнең һәр төре буенча пенсияләр, пособиеләр, компенсацияләр һәм башка социаль түләүләр, шулай ук халыкка социаль ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру рәвешендә аерым карала.

12. Юридик затларга, шулай ук товарлар житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү белән бәйле чыгымнарны финанс белән тәмин итү (каплау) максатларында юридик затларга, шулай ук физик затларга субсидияләр кире кайтарылмый торган һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

13. Юридик затларга субсидияләр, шулай ук товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүче физик затларга - бюджет турында жирлек Советы карарында һәм алар нигезендә кабул ителә торган хокукый актларда каралган очрактарда һәм тәртиптә бюджеттан бирелә.

14. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүче физик затларга субсидияләр бирүне жайга салучы норматив хокукый актлар Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләргә туры килергә һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә туры килергә тиеш.:

1) субсидияләр алу хокукына ия юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны, физик затларны - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләрне сайлап алу критерийлары һәм категорияләре;

2) субсидияләр бирүнең максатлары, шартлары һәм тәртибе, шулай ук аларны бирү нәтижәләре;

3) аларны биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта, бюджетка субсидияләрне кире кайтару тәртибе;

4) агымдагы финанс елында товарлар житештерү (сату), эшләр башкаруу, хезмэт күрсәтүләр белән бәйле чыгымнарны финанс ягыннан тәмин итү максатларында бирелә торган субсидияләрнең (финанс ягыннан тәмин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидия алуучының акчалата йөкләмәләрен түлү өчен кирәкле сумма чикләрендә бирелгән субсидияләрдән тыш) калган субсидияләрне кире кайтару очраklары һәм тәртибе.;

5) субсидияләр алуучыларга һәм бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә карата субсидияләр бирү тәртибен һәм шартларын, шул исәптән аларны бирү нәтижәләренә ирешү өлешендә, шулай ук Бюджет кодексының 268.1 һәм 269.2 статьялары нигезендә муниципаль финанс тикшерүе органнары тарафыннан тикшерүләргә гамәлгә ашыру турында нигезләмәләр.

15. Субсидияләр алуучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартлар бозылган очракта, тиешле акчалар жирлекнең норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә, бюджетка кире кайтарылырга тиеш

12 статья. Бюджетара трансфертлар, субсидияләр.

1. Жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар формасында бирелергә мөмкин: муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очраklарда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр; башка бюджетара трансфертлар.

2. Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очраklарда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары жирле администрация арасында жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

3. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

Күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

4. Федераль бюджет законнары һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карары белән каралган очраklарда һәм тәртиптә Лаеш муниципаль районы бюджетына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләр өлешен гамәлгә ашыру өчен дә, бирелергә мөмкин.

II Бүлек . Бюджет проектын төзү.

13 статья. Бюджет проектын төзү нигезләре

1. Бюджет проектын төзү авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 20 бүлегә нигезендә башкарыла.

Жирлек бюджеты проекты жирлек уставы нигезендә өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет проекты белән төзелә.

Әгәр бюджет проекты Чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, жирлекнең башкарма комитеты уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

2. Проектны төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниясенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре турында;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджет сәясәтенә һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре турында;

социаль - икътисадый үсеш фаразы турында;

- муниципаль программалар (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

3. Бюджет проекты төзү өчен мәгълүмат кирәк:

- Россия Федерациясенә Салымнар һәм җыемнар турындагы Законнары, Татарстан Республикасының салымнар һәм җыемнар турындагы законнары, жирлекнең салымнар һәм җыемнар турындагы норматив-хокукый актлары проекты эшли башлаганнан бирле гамәлдә булып килә торган;;

- федераль, региональ, жирле салымнардан һәм җыемнардан жирлек бюджетына күчерүләр нормативлары турында;

- жирлек бюджетына башка дәрәжәдәге бюджетлардан бирелә торган түләүсез керемнәрнең фаразланган күләме;;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләреннән жирлек бюджетына тапшырыла торган чыгымнар төрләре һәм күләмнәре турында;

- муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә финанс чыгымнары нормативлары турында.

Жирлек бюджеты жирлек Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

Бюджет проекты төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, жирлек уставы һәм жирлек Советы карарлары белән билгеләнә торган таләпләренә үтәп, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

14 статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

Социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч ел дәвамында эшләнә.

1. Социаль-икътисади үсеш фаразын төзү ел саен жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан оештырыла. Социаль-икътисади үсеш фаразы Лаеш муниципаль районы Башкарма комитеты һәм Лаеш муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә эшләнәргә мөмкин.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләренә сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Бюджет проекты төзү һәм карау барышында социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

3. Социаль-икътисадый үсеш фаразына макроикътисади вэзгыять, икътисадый структура, житештерү һәм куллану динамикасы, халыкның тормыш дәрәжәсе һәм сыйфаты күрсәткечләре һәм башка күрсәткечләр керә.

15 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре, жирлек Советына салымнар һәм жыемнар турындагы закон проекты, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнары, жирлек Советының норматив-хокукый актлары нигезендә, жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә фаразлана.

Жирлек Советының жирле салымнар турындагы карарларга үзгәрешләр кертү турындагы карарлары, жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы, Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган карарлары жирлек Советына бюджет турындагы карар проектын керткәнче кабул ителергә тиеш.

16 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру жирлек башкарма комитеты тарафыннан гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә аерым башкарыла.

Гамәлдәге чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре дигәндә агымдагы финанс елында, чираттагы финанс елында яисә план чорында үзгәрешкә тәкъдим ителми торган (планлаштырылмый торган) шартнамәләр һәм килешүләрдә, агымдагы финанс елында тиешле йөкләмәләренә үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре күләмен арттырып, үз көчен югалткан дип тануга йә агымдагы финанс елында, шартнамәләренә һәм килешүләренә дә кертеп, агымдагы финанс елында тиешле йөкләмәләренә үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре күләмен арттыруга бәйле ассигнованиеләр аңлашыла, аларның составы һәм (яисә) күләме агымдагы финанс елында, чираттагы финанс елында, , күрсәтелгән законнарны һәм норматив хокукый актларны (Муниципаль хокукый актларны) үтәү йөзеннән бюджет акчаларын алучылар тарафыннан төзелгән (төзелергә тиеш).

Кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә бюджет ассигнованиеләре дигәндә, составы һәм (яисә) күләме агымдагы финанс елында, чираттагы финанс елында яисә план чорында кабул итүгә яисә үзгәртүгә тәкъдим ителә торган (планлаштырыла торган) законнарда, норматив хокукый актларда (муниципаль хокукый актларда), шартнамәләрдә һәм килешүләрдә, агымдагы финанс елында тиешле йөкләмәләренә үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре күләмен арттырып, кабул итүгә йә үзгәртүгә бәйле, аларның составы һәм (яисә) күләме агымдагы финанс елында, шартнамәләренә һәм килешүләренә, күрсәтелгән законнарны һәм норматив хокукый актларны (Муниципаль хокукый актларны) үтәү йөзеннән бюджет акчаларын алучылар тарафыннан төзелергә тиеш.

Кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге йөкләмәләренә үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен беренче чиратта планлаштырганда гамәлдәге һәм үтәлмәгән йөкләмәләренә исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

17 статья. Салым чыгымнарын исемлеге һәм бәяләү

1. Муниципаль берәмлекнең салым чыгымнары исемлеге дәүләт (муниципаль) программалары һәм аларның структур элементлары, шулай ук дәүләт (муниципаль) программаларына кермәгән эшчәнлек юнәлешләре киселешендә жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә.

2. Россия Федерациясенең салым чыгымнарын бәяләү, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, ел саен жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре дәүләт һәм муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижеләлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

18 статья. Муниципаль программалар

1. Бюджетта муниципаль программаларны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре, гамәлгә ашыру сроклары, аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган муниципаль берәмлекнең муниципаль хокукый акты нигезендә, жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элегрәк расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлек башкарма комитеты тарафыннан норматив хокукый акт белән билгеләнгән срокларда расланьрга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы карар белән аның үз көченә кергән көннән өч айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижеләлеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре буенча чираттагы финанс елыннан башлап расланган муниципаль программаның туктатылу зарурлыгы яисә үзгәрүе, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында Карар кабул ителергә мөмкин.

4. Бюджетта ведомство программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре, гамәлгә ашыру сроклары, аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

19 статья. Бюджет турында карар проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләр составы

Жирлек Советының бюджет турындагы карары проекты үз эченә алырга тиеш:

- бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджет характеристикалары.

Бюджет турында карар белән раслана:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында каралган очракларда бюджет керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында каралган очрақларда бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының Баш администраторлары Исемлеге;

III Бүлек . Бюджет турында карар проектын карау һәм раслау

20 статья. Муниципаль берәмлек советына бюджет турында карар проектын кертү

Муниципаль берәмлек башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын муниципаль берәмлек советына агымдагы елның 15 ноябрәнән дә соңга калмыйча карау өчен түбәндәге материаллар белән бер үк вакытта кертә:

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында авыл жирлегенең социаль-икътисади үсешенең яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең көтелүче нәтижәләре;
- жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;
- Чираттагы финанс елына һәм план чорына төп характеристикалар (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның, дефицитның (профицит) гомуми күләме йә урта сроклы финанс планы проекты;
- бюджет проектына аңлатма язуы;
- Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге;
- агымдагы финанс елына муниципаль берәмлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;
- жирлек бюджетының керем чыганақлары реестры;
- бюджет законнарында каралган башка документлар һәм материаллар.

21 статья. Бюджет турында карар проектын карау

1. Муниципаль берәмлек Советы Башкарма комитет тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын кертелгәннән соң өч көн эчендә аны Лаеш муниципаль районы Контроль-хисап палатасына экспертиза үткәрү өчен жиберә.

2. Контроль-хисап палатасы 10 эш көне дәвамында бюджет турындагы карар проектын турында бәяләмә әзерли.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын халык алдында тыңлауларда бастырып чыгарылырга һәм каралырга тиеш.

4. Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе һәм ачык тыңлаулар үткәрү нәтижәләре Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карар проектын караганда жирлек Советы комиссиясе тарафыннан исәпкә алына.

5. Бюджет турындагы карар проектын буенча килешмәгән сораулар килеп туган очрақта, жирлек Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа жирлек Советы Башкарма комитеты вәкилләренең тигез саны керә.

Килештерү комиссиясе бюджет турындагы карар проектын буенча бәхәсле мәсьәләләргә жирлек Советы рәисе раслаган регламент нигезендә карый.

Комиссия эшләп бетергән бюджет проектын советка раслауга тапшырыла.

6. Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар жирлек Советы Рәисенә кул кую өчен жиберелә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында жирлекнең карары билгеләнгән тәртиптә рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

8. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында жирлек Советы карары Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

22 статья. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын кабул итү нәтижәләре һәм бюджет турында карар кабул итү сроклары

1. Жирлек бюджеты турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга, жирлек Советы Рәисе тарафыннан имзаланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы халыкка житкерелергә тиеш.

Муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары бюджет турындагы карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм бастырып чыгаруны тәэмин итү буенча үз компетенциясе чикләрендә төрле чаралар күрергә тиеш.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, бюджет белән вакытлыча идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

IV Бүлек . Бюджет үтәлеше

23 статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Бюджетның үтәлеше авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

2. Бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

3. Бюджет касса бердәмлеге принцибы һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

4. Бюджет үтәлешенә касса хезмәте Федераль казначылык тарафыннан башкарыла. Бюджетларның үтәлешенә казначылык хезмәте күрсәтү өчен федераль казначылыкта бюджетларның бердәм счетлары ачыла, алар аша бюджет үтәлеше буенча барлык операцияләр башкарыла.

27 статья. Жыелма бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан башкарыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре бюджет турындагы карарга туры килергә тиеш.

Бюджет турында Карар кабул ителгән очракта, Башкарма комитет житәкчесе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр раслый.

Бюджет үтәлеше барышында жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясы нигезләмәләре нигезендә, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жирлек башкарма комитеты житәкчесе карары нигезендә үзгәртелергә мөмкин.

Чыгымнарның Ведомство структурасы нигезендә расланган чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен үзгәрткәндә, гавами норматив йөкләмәләрне

үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралган бюджет ассигнованиеләрен киметү бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен рөхсәт ителми.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлекчеләр, максатчан статьялар, төркемнәр һәм төркемнәр) йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлекчеләр, максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм эшчәнлек юнәлешләре), бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен раслау карала.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджет чыгымнары классификациясенә элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары, дөүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенә чыгымнар кодлары, шул исәптән бюджет чыгымнарының төрле максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре, Дөүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү төркемнәре һәм статьялары, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр кодлары буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен раслау каралырга мөмкин.

3. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе белән жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертүнең иң чик сроклары, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясында күрсәтелгән нигезләренә төрле төрләре буенча дифференциацияләнгән билгеләнергә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре кертелә, бюджетның бердәм счетында калдыклар белән идарә итү операцияләреннән тыш.

28 статья. Касса планы

Касса планын төзү һәм алып бару тәртибе, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренә Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләр бирү составы һәм сроклары жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Касса планы астында агымдагы финанс елында бюджетка касса керемнәре һәм бюджеттан касса түләүләре фаразлана.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттан касса түләүләрен фаразлау муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнгән муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләренә түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планы муниципаль берәмлекнең Башкарма комитеты тарафыннан төзелә һәм алып барыла.

29 статья. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Муниципаль берәмлек бюджетының керемнәр буенча үтәлешен күздә тотат:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, бюджет турындагы карар һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән башка муниципаль хокукый актларда агымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар буенча бүленә торган салымнарны, жыемнарны һәм башка керемнәрне бүлүнең бердәм санына күчерү.;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түлэнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәплэнгән процентлар.;

- Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түлэнгән яки артык алынган суммаларны исәпкә алу;

- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түлүүләрнең бюджет керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;

- Федераль казначылык тарафыннан артык түлэнгән яисә артык түлэнгән салымнар, жыемнар һәм башка түлүүләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәплэнгән процентларны, тиешле бюджетларның бердәм саныннан Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне исәпкә алу һәм аларны бүлү өчен, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгелэнгән Федераль казначылыкның тиешле санына күчерү.

30 статья. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

1. Чыгымнар буенча жирлек бюджеты, санкционирование һәм финанслау буенча мәжбүри гамәлгә ашырыла торган процедураларны үтәп, бюджетның бердәм санында бюджет акчаларының факттагы булуы чикләрендә үтәлә.

Бюджетның чыгымнар буенча үтәлешен күздә тотта:

- Бюджет йөкләмәләрен кабул итү;
- акчалата йөкләмәләренә раслау;
- акчалата йөкләмәләренә түлүне санкцияләү;
- акчалата йөкләмәләренә үтәлешен раслау.

2. Бюджет йөкләмәләре аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә бюджет акчаларын алуы тарафыннан кабул ителә.

Бюджет акчаларын алуы бюджет йөкләмәләрен муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән бүтән шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукый актлар, килешү нигезендә кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алуы бюджет акчалары хисабына түлү һәм түлүне санкцияләү өчен кирәк булган башка документлар нигезендә акчалата йөкләмәләренә түлү бурычын раслый.

5. Бюджет һәм акчалата йөкләмәләренә исәпкә кую, акча йөкләмәләрен түлүне санкцияләү вакытында контроль гамәлгә ашырыла.:

- бюджет йөкләмәләренең тиешле лимитларын яисә бюджет акчаларын алуыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләрен, шулай ук бюджет йөкләмәсе турындагы мәгълүматның бюджет чыгымнары классификациясе кодына туры килүе белән Бюджет йөкләмәләрен арттырмау;;

- тиешле бюджет йөкләмәсе турындагы мәғлүматның акчалата йөкләмәсе турындагы мәғлүматның исәпкә куелуы;

- акчалата йөкләмәне түләү өчен эш итүдә күрсәтелгән мәғлүматка, акчалата йөкләмә турында мәғлүматка туры килү-килмәү;;

- акчалата йөкләмәнең барлыкка килүен раслаучы документлар булу.

Бюджет йөкләмәсе муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән очракта, өстәмә рәвештә муниципаль контракт турындагы белешмәләрнең муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрактлар реестрындагы белешмәләрнең һәм муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсе, муниципаль контракт шартлары нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсе турындагы белешмәләрнең муниципаль контракт шартларына туры килүен контрольдә тоту гамәлгә ашырыла.

Гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау физик яисә юридик затлар файдасына бюджетның бердәм счетыннан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан акчаларны күчәрүне раслый торган түләү документлары, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрне үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр үткәрүне раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә гамәлгә ашырыла.

31 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләрнең финанс органы тарафыннан расланган лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет йөкләмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча бюджет язмасы күрсәткечләре, әлеге Кодексның 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын бүлүчеләргә һәм (яисә) алучыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм элементлары) буенча расланган бюджет йөкләмәләре лимитларын детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләргә жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

31 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары тарафыннан, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә, бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, бюджет

кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары тарафыннан гамэлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамэлгә ашырыла.

32 статья. Шәхси счетлар

1. Бюджет вәкаләтләре кысаларында бюджет үтәләше буенча операцияләрне исәпкә алу Федераль казначылыкта Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

2. Федераль казначылыкта шәхси счетларны ачу һәм алып бару Федераль казначылык тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамэлгә ашырыла.

33 статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтләрен гамэлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы элге орган җитәкчесе тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа җиткерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

34 статья. Финанслауның иң чик күләмнәре

1. Чыгымнар буенча бюджетны үтәүне оештырганда бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә һәм алучыларга агымдагы финанс елының тиешле чорында акчалата йөкләмәләрне түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәрен) раслау һәм җиткерү карала.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә һәм алучыга карата, бюджет акчаларын баш бүлүчеләрен һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә, агымдагы финанс елы башыннан ай саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән билгеләнә.

35 статья. Бюджет үтәләшендә бюджет турындагы карар белән расланганнан тыш фактта алынган керемнәрдән файдалану

1. Жирле бюджетны үтәгәндә бюджет турындагы карар белән расланган керемнәрен гомуми күләмнән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурычларны түләүгә, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясындагы 3 пункттында каралган бюджет ассигнованиеләре җитмәгән очракта, муниципаль берәмлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелергә мөмкин.

2. Максатчан билгеләнеше булган (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта), шул исәптән элге Кодекстың билгеләнгән тәртиптә бюджетка керә торган

субвенциялар, субсидиялар, башка бюджетара трансфертлар, шулай ук бюджет үтөлеше турында карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта субвенциялар, фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган кертемнәр күрсәтелгән акчаларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү белән арттыруга жибәрелә.

36 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Бюджет үтөлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, әлеге статьяның 2 пункттында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

2. Федераль казначылык органнары тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 40 статьясы нигезендә хисап финанс елы керемнәрен Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында бүлү буенча операцияләргә тәмамлау һәм аларны тиешле бюджетларга күчерү агымдагы финанс елының беренче биш көнендә башкарыла. Күрсәтелгән операцияләр хисап финанс елы бюджеты үтөлеше турындагы хисапта чагылдырыла.

3. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр бюджет үтөлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә бюджетның бердәм санында калган акчалар чикләрендә бюджет йөкләмәләрен түләрگә тиеш.

4. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм санында кулланылмый калган бюджет акчаларының калдыклары агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бердәм бюджет хисабына күчерелергә тиеш.

5. Агымдагы финанс елының 1 гыйнварына кулланылмаган, максатчан билгеләнештәге субсидиялар, субвенциялар һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне дәвамында бюджет керемнә кире кайтарылырга тиеш.

Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр бюджет үтөлешенә касса хезмәте күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә бюджетның бердәм санында калган акчалар чикләрендә бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

Бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан максатчан билгеләнеше булган, максатчан билгеләнеше булмаган, максатчан кулланылмаган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу (булмау) турында Карар кабул итү, шулай ук күрсәтелгән бюджетара трансфертларны кире кайтару, аларга ихтыяж булу турында Карар кабул иткәндә бюджет чыгымнары турындагы хисап нигезендә гамәлгә ашырыла., күрсәтелгән акчалар кергән көннән алып 30 календарь көненнән дә соңга калмыйча бирелә.

Максатчан билгеләнештәге субсидиялар, субвенциялар һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калдыгы тиешле бюджет керемнә күчәрелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар тиешле финанс органы тарафыннан Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә үтәп билгеләнә торган тәртиптә бюджет керемнә алынырга тиеш.

V Бүлек . Бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

37 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет исәбенә һәм бюджет хисаплылыгының бердәм методологиясе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет исәбе асыл жирлегенә финанс һәм финанс булмаган активлары һәм йөкләмәләре торышы турында акчалата чагылыштагы мәгълүмат жыю, теркәү һәм гомумиләштерүнең, шулай ук әлеге активларны һәм йөкләмәләрне үзгәртә торган операцияләр турында мәгълүмат жыюның, теркәүнең һәм гомумиләштерүнең жайга салынган системасыннан гыйбарәт.

Бюджет исәбе Россия Федерациясенә бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе счетлары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан раслана.

3. Бюджет хисаплылыгы үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәләше турында хисап;
- 2) бюджет үтәләше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) Аңлатма язуы.

4. Бюджет үтәләше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәләше турындагы белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәләше балансында муниципаль берәмлекнең финанс һәм финанс активлары, хисап чорының беренче һәм соңгы көненә бюджет исәбе счетлары планы буенча йөкләмәләре турында белешмәләр бар.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында мәгълүмат тупланган һәм дөүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турындагы хисап бюджет акчалары белән дөүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча операцияләренә чагылдыра.

Аңлатма язуында бюджет үтөлеше турындагы мәғлүмат, бюджет үтөлеше турындагы хисапта бирелгән өстәмә мәғлүмат, Россия Федерациясе Финанс министрлығының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәғлүматны ачуга карата таләпләр нигезендә тушланган.

5. Бюджет хисапчылыгы бюджет акчаларының баш администраторларының жылма бюджет хисапчылыгы нигезендә төзелә.

6. Бюджет хисабы булып тора еллык. Район бюджеты үтөлеше турында хисап квартал саен була.

7. Бюджет хисабы Башкарма комитет тарафыннан тапшырыла.

8. Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда бюджет үтөлеше турындагы хисап Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм Лаеш районы Контроль-хисап палатасына жиберелә.

Жирле бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

38 статья. Бюджет үтөлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советында каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисапчылыгын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

2. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү Лаеш муниципаль районының Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

Башкарма комитет аңа бәяләмә эзерләү өчен агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча бюджет үтөлеше турында хисап бирә. Бюджет үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла.

3. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Контроль-хисап палатасы тарафыннан жирлек Советына бер үк вакытта Башкарма комитетка юллама белән тапшырыла.

4. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап авыл жирлеге Уставы белән билгеләнгән тәртиптә халык алдында тыңлауларга чыгарылырга тиеш.

Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап Совет карары белән расланырга һәм рәсми бастырып чыгарырга тиеш.

39 статья. Бюджет үтөлеше турында еллык хисапны эзерләү, карау һәм раслау

Ел саен, агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча, Башкарма комитет советка жирле бюджетның хисап финанс елы өчен үтөлеше турында хисап тапшыра.

Жирле бюджет үтөлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта бюджет үтөлеше турындагы карар проекты, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар да тапшырыла.

Хисап финанс елында бюджет үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- бюджет керемнәрен классификацияләү кодлары буенча керемнәр ;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар ;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары ;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исемлегә

1. Бюджет үтөлеше турында хисап кергән көннән алып өч тәүлек эчендә советка әлегә хисап тикшерү өчен Лаеш муниципаль районының Контроль-хисап палатасына жиберелә.

2. Лаеш муниципаль районының Контроль-хисап палатасы бер ай вакыт эчендә хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турындагы хисапны тышкы тикшерү үткәрә һәм бәяләмә эзерли.

3. Совет Лаеш муниципаль районы Контроль-хисап палатасы Бәяләмәсен алганнан соң бюджет үтөлеше турындагы хисапны карый.

4. Бюджет үтөлеше турындагы хисапны карау нәтижәләре буенча Совет түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- жирле бюджет үтөлеше турындагы хисапны раслау турында;
- жирле бюджет үтөлеше турындагы хисапны кире кагу турында.

Бюджет үтөлеше турындагы карар кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрөс булмаган яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

40 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Россия Федерациясе бюджет законнарын һәм башка норматив хокукый актларны үтәүне тәэмин итү максатларында, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль финанс контроле. Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, алдан һәм алга таба контрольләргә бүленә.
2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле Лаеш муниципаль районы Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.
3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле Башкарма комитетның контроль эшчәнлегә булып тора.
4. Алдан контроль бюджет үтәлеше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.
5. Алга таба контроль аларның үтәлешенә законлылыгын, исәп һәм хисапчылыкның дәрәжәсиз билгеләү максатларында бюджет үтәлеше нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.
6. Муниципаль финанс тикшерүе органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.
7. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру объектлары һәм методлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.